

* * *

The Polish Cultural & Scientific Heritage at the Dawn of Third Millennium, collective work, ed. by Committee chaired by Edward Szczepanik, Polska Fundacja Kulturalna, [tłum. na j. ang. K. i M. Brodziński], London 2003, ss. 738, 31 ilustr., 38 s. indeks, zest. M. Brodzińska

Poważną lukę w naszej historiografii wypełnia recenzowany tom w języku angielskim, pierwszy raz po wojnie prezentując wszystkie istotne przejawy naszego dziedzictwa z dziejów Polski, Rzeczypospolitej Obojga Narodów, emigracji i uchodźstwa niepodległościowego. Przyznaje on rację tym uchodźcom, którzy wzięli od czasu zakończenia zimnej wojny, że Polska wejdzie do struktur zachodnioeuropejskich i czynili wiele dla promocji tej idei. Może wspierać również tych Polaków w kraju, którzy w przededniu wstąpienia Polski do unii europejskiej posądzeni byli o arogancję i zadufanie. Według E. Szczepanika celem było również przybliżenie młodzieży polskiego pochodzenia na stałe osiedlonej poza granicami kraju naszej tradycji i osiągnięć.

Księga powstała staraniem Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie w Londynie jako dzieło 50 współautorów, w tym 29 z Polski. Redaktorem naczelnym jest prezes Towarzystwa prof. Edward Szczepanik (ostatni premier Rządu RP na uchodźstwie w Londynie), współredaktorem wiceprezes prof. Józef Jasnowski. W pracach uczestniczyli: skarbnik mgr Ludwik Maik oraz członkowie Towarzystwa: dr Andrzej Suchcitz (cz. I) i profesorowie: Zdzisław Wałaszewski (cz. II), Stanisław Portalski (cz. III), Mieczysław Paszkiewicz (cz. IV). Ilustracje wykonał Tomasz Piesakowski. Pomocy finansowej udzieliła Polonia Aid Foundation Trust. Układ książki jest oryginalny. Część I obejmuje dzieje Polski w aspekcie takich osiągnięć cywilizacji, jak rozwój Kościoła katolickiego, tolerancja wyznaniowa i etniczna, oraz naszych dążeń niepodległościowych w kraju i na obczyźnie; II poświęcona jest naukom humanistycznym i społecznym; III – naukom ścisłym, zaś IV – architekturze, sztuce i wychowaniu fizycznemu.

J. Jasnowski (Londyn) charakteryzuje (rozd. 1) ustrój państwowy i społeczeństwo w państwie polsko-litewskim, monarchii elekcyjnej, w przededniu i w okresie polskiej niepodległości w 20-leciu międzywojennym, podkreślając niezłomną wolę zachowania narodowości i państwa również po drugiej wojny światowej. Losy Polski od 4 czerwca 1989 r. omówił A. Suchcitz. J. Garliński (Londyn) analizuje (rozd. 2) zniknięcie państwa z mapy europejskiej i kolejne próby odzyskania niepodległości do 1989 r., L. Maik (Londyn) – walkę o niepodległość w trzech zaborach. W. Rojek (Polska) omawia okres terroru stalinowskiego oraz pierwsze próby oporu aż do powstania „Solidarności”. Autor podkreśla niepodległościową działalność Rządu RP na uchodźstwie, a uzupełnia go A. Suchcitz (*The Republic in Exile*). E. Kruszewski (Dania) opisuje (rozd. 3) rozmiary imigracji i emigracji od czasów średniowie-